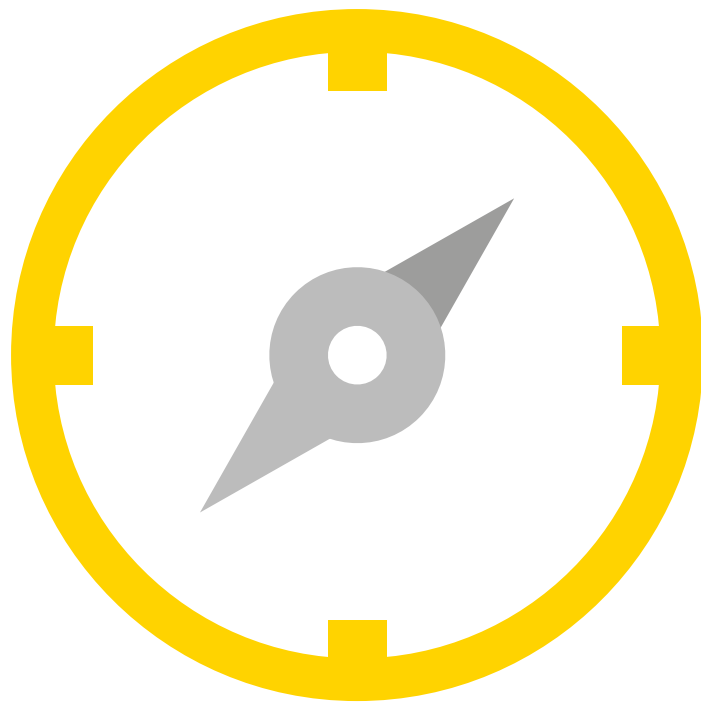

ELON OMISTAJAJOHJAUKSEN PERIAATTEET

2017

KESKINÄINEN TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ELO

ELON OMISTAJAOHJAUKSEN PERIAATTEET

SISÄLTÖ

ELON OMISTAJAOHJAUKSEN PERIAATTEET	3
OMISTAJAOHJAUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS	3
OMISTAJAOHJAUKSEN SISÄLTÖ	4
Omistajaohjauksen toteuttaminen	4
Omistajaohjauksessa huomioitavia seikkoja	4
Yhtiökokous	4
Tilintarkastajat	4
Hallitus	4
Valiokunnat	5
Toimitusjohtaja	5
Palkitseminen	5
Valvonta- ja riskienhallintajärjestelmä	5
Raportointi	5
Osakkeenomistajien oikeudet	5
Osingonjakopolitiikka ja omien osakkeiden takaisinostot	5
Omistajaohjaus suorissa sijoituksissa noteeraamattomiin yrityksiin	5
ELON TOIMITUSJOHTAJAN TAI HENKILÖKUNTAAN KUULUVAN OSALLISTUMINEN MUIDEN YHTEISÖJEN JA SÄÄTIÖIDEN HALLINTOELIMIIN	6
Nimitysvaliokunnat ja -toimikunnat	7
Luottamustehtäviä koskeva luettelo	7

ELON OMISTAJAOHJAUKSEN PERIAATTEET

Elo on hallinnoitavien varojensa puolesta Suomen kolmanneksi suurin työeläkeyhtiö. Elon sijoitustoiminnan tehtävänä on huolehtia työeläkevarojen tuottavasta ja turvaavasta sijoittamisesta. Sijoitustoiminta on pitkäjänteistä, itsenäistä ja riippumattonta. Työeläkevarat sijoitetaan yhtiön strategian ja toimintaperiaatteiden mukaisesti. Lähtökohtana on toimia sijoitusmarkkinoilla niin, että rahastoiduille eläkevaroille saavutetaan kaikissa markkinaolosuhteissa mahdollisimman hyvä tuotto määritellyllä riskitasolla.

Elon sijoituskohteet ovat pääasiallisesti osakkeita, korkoinstrumentteja, vaihtoehtoisia sijoituksia, kiinteistöjä ja yritysrahoitustuotteita. Omistajaohjausta käytetään erityisesti osakesijoituksissa. Soveltuvien osin samoja kriteerejä käytetään myös muissa sijoituksissa, kuten esimerkiksi yritysten joukkolainasijoituksissa, vaikka viimeksi mainituissa ei olekaan käytettävissä osakeomistukseen liittyviä omistajaohjauksen välineitä. Omistajaohjauksen käytännöt vaihtelevat sen mukaan, onko kyseessä suora vai epäsuora omistusmuoto. Omistajaohjauksen tärkeitä periaatteita ovat läpinäkyvyys, luotettavuus ja osakkeenomistajien tasavertainen kohtelu.

OMISTAJAOHJAUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS

Omistajaohjaus on keskeinen osa Elon sijoitustoimintaa ja osa sijoitustoiminnan vastuullisuutta. Elolla on merkittävä rooli osakkeenomistajana suomalaisissa pörssiyrityksissä. Tämän dokumentin tarkoitus on kuvailla Elon roolia aktiivisena omistajana ja kuvata periaatteita, joita Elo pitää tärkeänä omistamissaan yritysissä sekä uusien sijoituskohdeiden valinnassaan. Omistajaohjauksen käytännön toimintaa Elossa ohjaa omistajaohjauksen ohjausryhmä.

Elon omistajaohjauksen periaatteet ovat yhdensuuntaisia Arvopaperimarkkinayhdistyksen vuonna 2015 antaman listayhtiöiden hallinnointikoodin kanssa. Nämä omistajaohjauksen periaatteet koskevat pääosin suomalaisia yritysittä. Lisäksi tämä dokumentti käsittää periaatteet Elon toimitusjohtajan tai Elon henkilökuntaan kuuluvan osallistumisesta muiden yhteisöjen hallintoelimiin (jäljempänä luku 2).

1 | OMISTAJAOHJAUKSEN SISÄLTÖ

Yrityksen tulee toimia kaikilta osin vastuullisesti sekä osakkeenomistajiensa etujen mukaisesti.

Elo edellyttää sijoituskohteiltaan toimivaa ja tehokasta ohjaus- ja hallinnointijärjestelmää. Pitkäaikaisena omistajana Elo haluaa edistää sijoituskohteinaan olevien yritysten vastuullista toimintaa ja valvoa hyvän hallintotavan noudattamista.

Vähimmäisvaatimuksena voidaan tällöin pitää sijoituskohteisiin kohdistuvien kulloinkin voimassa olevien ohjaus- ja hallinnointijärjestelmiä koskevien suositusten noudattamista, kuten esimerkiksi Suomessa listayhtiöiden hallinnointikoodia. Erityisesti tämä vähimmäisvaatimus koskee noteerattuja yhtiöitä, mutta soveltuvin osin myös noteeraamattomia yhtiöitä. Viimeksi mainittujen osalta kiinnitetään lisäksi huomiota Keskuskauppakamarin vuonna 2016 antamaan kannanottoon listaamattomien yhtiöiden hallinnoinnin kehittämiseksi.

1.1 | Omistajaohjauksen toteuttaminen

Elo toteuttaa omistajavaltaansa kolmella tavalla: osallistumalla omistamiensa yhtiöiden yhtiökokouksiin sekä käymällä vuoropuhelua yrityksen johdon ja tarvittaessa hallituksen kanssa sekä osallistumalla listayhtiöiden nimitystoimikuntiin. Elo osallistuu Suomessa kaikkien omistamiensa yhtiöiden yhtiökokouksiin. Elo voi toteuttaa omistajaohjausta joko suoraan tai epäsuorasti sekä yksin tai yhteistyössä muiden osakkeenomistajien kanssa. Elo osallistuu myös julkiseen keskusteluun, esimerkiksi ohjaus- ja hallinnointijärjestelmiä koskeviin kysymyksiin.

Epäsuoraa omistajaohjausta Elo toteuttaa keskustelemalla ulkopuolisten rahastonhoitajien kanssa rahaston harjoittaman omistajaohjauksen tavoitteista ja välineistä ja pyrkii siten osaltaan myötävaikuttamaan tärkeinä pitämiensä asioiden huomioimiseen. Omistajaohjausta toteutettaessa tulee aina huomioida lähi- ja sisäpiirisäännökset.

1.2 | Omistajaohjauksessa huomioitavia seikkoja

Osana omistajaohjausta Elo asettaa seuraavia odotuksia omistamilleen yhtiöille huomioiden kuitenkin yhtiökohtaiset erityispiirteet.

1.2.1 | Yhtiökokous

Elo edellyttää, että yhtiöt kiinnittävät huomiota yhtiökokouksutsujen sisältöön, joiden tulisi olla selkeitä ja esitykset riittävästi perusteltuja. Osakkeenomistajien tulee saada riittävän ajoissa ennen yhtiökokousta tietoja kaikista yhtiökokouksen päätettävistä tuotavista asioista. Kokouksutsussa tulisi perustella riittävän yksityiskohtaisesti kaikki tavanomaisesta poikkeavat esitykset. Yhtiökokouksessa tulee esittää johdon palkitsemisjärjestelmien periaatteet.

1.2.2 | Tilintarkastajat

Omistajien kannalta tilintarkastajalla on suuri merkitys. Tämän vuoksi tilintarkastajan valinta on tärkeimpiä yhtiökokouspäätöksiä ja yhtiökokoukseen osallistuvalla tulee kertoa valintaprosessista. Tilintarkastajia suositellaan vaihdettavaksi määräajoin hyvän kansainvälisen käytännön mukaisesti.

1.2.3 | Hallitus

Elon lähtökohtana on pyrkiä myötävaikuttamaan siihen, että yhtiöllä on ammattitaitoinen hallituskokoonpano kohdeyrityksen kehittämisen ja sijoituksen arvonnousun kannalta. Elo pitää erityisen tärkeänä, että hallituksessa on riittävästi ammattitaitoa, kokemusta sekä laaja-alaista ja monipuolista osaamista yrityksen toimintaympäristöstä yhtiön kehitysvaihe huomioiden. Hallituksen monimuotoisuudesta tulee raportoida listayhtiöiden hallinnointikoodin mukaisesti. Hallituksen jäsenellä tulee olla tarpeeksi aikaa hoitaa tehtävänsä. Tämän arvioimiseksi yhtiön tulee raportoida hallituksen jäsenten osallistumisaktiivisuudesta sekä muista hallituspaikoista ja luottamustehtävistä. Listayhtiöiden hallinnointikoodin mukaan hallituksen jäsenten enemmistön on oltava yhtiöstä riippumattomia. Tämän lisäksi vähintään kahden yhtiöstä riippumattoman hallituksen jäsenen on oltava riippumattomia myös yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Jos yhtiöllä on kuitenkin selvä pääomistaja Elo pitää asianmukaisena, että pääomistajan edustaja on myös hallituksessa.

1.2.4 | Valiokunnat

Yhtiö voi toiminnan tehostamiseksi perustaa erilaisia valiokuntia, joita Elo kannattaa mikäli ne selkeyttävät raportointia ja hallintotyöskentelyä. Jos yhtiöllä on hallituksen jäsenistä koostuva nimitysvaliokunta, Elo toivoo että suurimpien osakkeenomistajien mielipiteitä kuunnellaan. Nimitystoimikunta koostuu osakkeenomistajista tai niiden edustajista. Tässä tapauksessa yhtiön on annettava selvitys toimikunnan valintaprosessista, kokoonpanosta ja toiminnasta.

1.2.5 | Toimitusjohtaja

Yhtiön toimitusjohtajaa ei pääsääntöisesti tulisi valita pörssilistatun yhtiön hallitukseen eikä ainakaan hallituksen puheenjohtajaksi. Muutenkin on tärkeää, että hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan tehtävät on selvästi eriytetty ja kuvattu.

1.2.6 | Palkitseminen

Palkitsemisen tulee olla kannustavaa ja haasteellista sekä johtoa ja henkilöstöä pitkäjänteisesti sitouttavia, ja siten yhtiön ja omistajien pitkäaikaista etua tukevia. Yritysjohdon osakeomistus on suotavaa.

Varsinkin suuremmilla listayhtiöillä tulisi riippumattomuuden takaamiseksi olla erillinen palkitsemisvaliokunta, jonka työtä johtaa joku hallituksen jäsenistä, mieluiten puheenjohtaja. Palkitsemisjärjestelmän kokonaisvaikutuksen osakkeenomistajien asemaan on oltava kohtuullinen. Olemassa olevia palkitsemisjärjestelmiä koskevat tiedot tulisi aina olla osakkeenomistajien saatavilla.

1.2.7 | Valvonta- ja riskienhallintajärjestelmä

Yhtiöiden tulisi esittää sisäisen valvonta- ja riskienhallintajärjestelmänsä keskeiset periaatteet ja tapa, jolla niiden toimivuus ja riippumattomuus varmistetaan.

1.2.8 | Raportointi

Elo pitää sijoituskohteena olevan yhtiön toiminnan läpinäkyvyyttä ja avoimuutta olennaisena perustana omistajaohjaukselle. Monipuolinen, riittävä, oikea ja oikea-aikainen tiedottaminen ja raportointi ovat olennainen osa läpinäkyvyyttä. Läpinäkyvyyteen ja avoimuuteen liittyy myös niin sanotun noudata tai selitä -periaatteen ("comply or explain") toteuttaminen. Eri hallintoelinten päätehtävät, jäsenten palkkiot ja erovuorot tulisi selostaa yhtiöiden vuosikertomuksissa. Tavanomaisesta poikkeavat hallintorakenteet tulisi kuvata erikseen. Elo pitää tärkeänä, että yhtiöt raportoivat taloudellisten tietojen lisäksi myös olennaisia tietoja yritys vastuun toteuttamisesta ja tavoitteistaan. Myös veropolitiikan ja -jalanjäljen esittely on toivottavaa.

1.2.9 | Osakkeenomistajien oikeudet

Yhtiön osakkaita tulee kohdella yhdenvertaisesti. Elo suosii yksi ääni/osake-periaatetta. Erilaiset äänivaltaleikkurit tai suostumuslausekkeet voivat vaikuttaa yhtiön arvoa alentavasti, joten Elo ei kannata niitä.

1.2.10 | Osingonjakopolitiikka ja omien osakkeiden takaisinostot

Sijoitusten kohteena olevalla yhtiöllä tulee olla osinkopolitiikka ja sen tulee olla osakkeenomistajan kannalta aktiivista ja tavoitteellista. Elo edellyttää osinkopolitiikan julkaisemista. Osakkeiden takaisinostojen perusteet tulee raportoida selkeästi. Takaisinostoihin liittyvän raportoinnin tulee olla selkeää yhtiön vuosikertomuksessa ja internetsivuilla.

1.3 | Omistajaohjaus suorissa sijoituksissa noteeraamattomiin yrityksiin

Noteeraamattomiin yhtiöihin tehtäviin osakesijoituksiin liittyy useimmiten osakassopimuksen laatiminen tai päivittäminen osakkaiden oikeuksista sopimiseksi. Osakassopimuksessa huomioitavia Elolle tärkeitä seikkoja ovat mm. tiedonsaanti kohdeyrityksestä kattaen kuukausiraportit ja tavoiteltavasti myös hallitusmateriaalin, hallituspaikat ja/tai osakkaan edustajien osallistumis- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa, osapuolten kirjallista suostumusta vaativat päätökset kuten esim. yrityskaupat sekä sijoituksesta irtautumiseen liittyvät oikeudet.

2 | ELON TOIMITUSJOHTAJAN TAI HENKILÖKUNTAAN KUULUVAN OSALLISTUMINEN MUIDEN YHTEISÖJEN JA SÄÄTIÖIDEN HALLINTOELIMIIN

Jokaista hallintoelinkokoonpanoa ja mahdollista hallintoelinjäsenyyttä harkittaessa on aina huomioitava kyseisen yhteisön olosuhteet ja tarpeet. Elon lähtökohta on pyrkiä myötävaikuttamaan siihen, että yrityksellä, jossa Elo on omistajana, on ammattitaitoinen hallitus kohdeyrityksen kehittämisen ja sijoituksen arvonnousun kannalta.

Harkittaessa hallintoelinjäsenyyttä Elon omistukseen perustuen, mahdollisen hallintoelinjäsenyyden on kussakin yksittäistapauksessa oltava katsottavissa Elon ja kohdeyrityksen edun kannalta perustelluksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Kyseessä on siis aina tapauskohtainen harkinta. Tarkastelun merkitys kasvaa Elon omistusosuuden kasvaessa.

Hallintoelintyöskentelyyn osallistumista koskevaa asiaa valmisteltaessa, siitä päätettäessä ja hallintoelintyöskentelyn aikana tulee lisäksi aina huomioida sekä Elon että asianomaisen muun yrityksen kannalta lähipiiri-, sisäpiiri- ja esteellisyyskysymykset.

Sellaisten yhteisöjen, jotka ovat laskeneet liikkeen Markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa (jäljempänä "MAR") tarkoitettuja rahoitusvälineitä (jäljempänä "liikkeeseenlaskija") osalta huomioidaan Elon mahdollinen kuuluminen liikkeeseenlaskijan lähipiiriin ja velvollisuus ilmoittaa kyseisen liikkeeseenlaskijan rahoitusvälineillä tehtävät liiketoimet kolmen (3) vuorokauden sisällä sekä yhtiölle että liikkeeseenlaskijan valvojalle (Finanssivalvonta tai vastaava ulkomainen viranomaisena) MAR:n tarkoittamalla tavalla viranomaisten määräyksiä ja tulkintaa noudattaen.

Elon edustaja hallintoelintyöskentelyssä voi olla joko ulkopuolinen henkilö taikka Elon toimitusjohtaja tai muu sen palveluksessa oleva henkilö (viimeksi mainitut yhdessä "elolainen"). Tämä ohje koskee elolaisten hallintoelinjäsenyyksiä – kun elolainen toimii muun yhteisön tai säätiön hallintoelimestä, on pohdittava ja arvioitava hallintoelinjäsenyyden vaikutukset suhteessa Elon etuihin.

Hallintoelinjäsenyys ei saa haitata kyseisen elolaisen normaalien työtehtävien hoitamista Elossa.

Tässä tarkoitettut yhteisöt voivat olla joko Elon sijoituskohteita taikka muita omistuksia, taikka Elon strategisia kumppaneita. Elolla ei lähtökohtaisesti ole sellaisia hallintoelinjäsenyyksiä säätiöissä, joihin nämä omistajaohjauksen periaatteet kohdistuisivat. Jos tällaisia tulisi, noudatetaan soveltuvin osin tässä kuvattua toimintatapaa.

Kun kyse on osallistumisesta hallintoelintyöskentelyyn liikkeeseenlaskijassa tai sellaisessa yhteisössä, joka on Elon strateginen kumppani, tulee päätös tehdä Elon hallituksessa.

Kun kyse on omistukseen perustuvasta hallintoelinjäsenyydestä muussa yhteisössä kuin liikkeeseenlaskijassa, päätöksen hallintoelintyöskentelyyn osallistumisesta tekee Elon toimitusjohtaja, paitsi millöin kyse on toimitusjohtajasta tai tämän sijaisesta, jolloin päätöksen tekee Elon hallitus.

Mikäli kyse on Elon kokonaan tai osittain omistamista asunto- ja kiinteistöyhtiöistä sekä kiinteistösiirtusyhtiöistä tai muista kiinteistösiirtustoimintaan liittyvistä yhteisöistä, katsotaan hallintoelinjäsenyyden olevan osa päivittäistä kiinteistösiirtotuksiin liittyvää operatiivista toimintaa, ja osallistumisesta hallintoelintyöskentelyyn päättää toimitusjohtaja tai määräämänsä, paitsi millöin kyse on toimitusjohtajasta tai tämän sijaisesta, jolloin päätöksen tekee Elon hallitus.

Kaikissa edellä mainituissa tapauksissa tulee hallintoelinjäsenyyttä koskevan päätösesityksen tueksi esittää ja harkinnassa huomioida tapauskohtaiset perustelut hallintoelinjäsenyyden tarkoituksenmukaisuudelle ja tarpeellisuudelle, hallintoelinjäsenyydelle kulloinkin asetettavat vaatimukset ja niiden täyttäminen, sekä selvitykset vaikutuksista kyseisen elolaisen normaalin työtehtävän hoitamiseen (ajankäyttö, vaikutukset Elon normaaleihin prosesseihin), mahdollisesta palkitsemisesta sekä mahdollisista ristiriita- ja jääviystilanteista ja niiden hoitamisesta. Eturistiriitatilanteissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia asiaa koskevia toimintaperiaatteita. Elolainen voi lisäksi osallistua Elon edustajana rahastomutoisten sijoitusten (esimerkiksi pääoma- ja kiinteistörahastot) sijoitusneuvostotyöskentelyyn.

Elolainen voi toimia hallintoelimen jäsenenä myös muussa yhteisössä tai säätiössä kuin sellaisissa, jotka tulee näiden omistajaohjauksen periaatteiden nojalla hyväksyttäväksi Elon omissa hallintoelimissä. Tällöin katsotaan jäsenyyden kuuluvan henkilön yksityiselämän piiriin eikä niissä toimiminen ole Elon edun kannalta tai muusta syystä sellaista, että niistä tulisi määrätä näissä Elon hallituksen hyväksymissä omistajaohjauksen periaatteissa.

Toimitusjohtaja voi tarvittaessa antaa tämän ohjeen soveltamisesta ja tarkemmista toimintatavoista yksityiskohtaisempia ohjeita.

Nimitysvaliokunnat ja -toimikunnat

Mahdollisten nimitystoimikuntien nimittämiseen ja nimitysvaliokunta- tai toimikuntatyöskentelyyn Elo osallistuu tarvittaessa merkittävässä omistuskoh-teissa. Päätöksen tällaisessa asiassa työskentelyyn osallistumisesta tekee toimitusjohtaja, ja asiasta informoidaan hallitusta.

Luottamustehtäviä koskeva luettelo

Elossa ylläpidetään TVYL 10c §:n mukaista luotta-mustehtäviä koskevaa luettelo. Luettelon ylläpidos-ta vastaa Elon compliance officer.

Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo
Käyntiosoite: Revontulentie 7, 02100 Espoo
Postiosoite: Työeläkeyhtiö Elo, 00041 ELO
Puhelin: 020 703 50 | **Faksi:** 020 703 5100
Sähköposti: etunimi.sukunimi@elo.fi

www.elo.fi